

GUTENBERG / ΘΕΑΤΡΟ

ΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ
Η ΚΩΜΩΔΙΑ
ΤΩΝ ΠΑΡΕΞΗΓΗΣΕΩΝ

Εισαγωγή-Μετάφραση
Διονύσης Καψάλης

WILLIAM SHAKESPEARE

Η ΚΩΜΩΔΙΑ
ΤΩΝ
ΠΑΡΕΞΗΓΗΣΕΩΝ

Εἰσαγωγή-Μετάφραση
Διονύσης Καψάλης

GUTENBERG / ΘΕΑΤΡΟ
Ἀθήνα 2018

Τὸ βραχύτερο καὶ τὸ πιὸ δεμένο ἀπ' ὅλα
τὰ ἔργα τοῦ Σαίξπηρ.

HAROLD BLOOM

Πόσο μπορεῖ νὰ γελάσει κανεὶς μὲ τὸν
Σαίξπηρ; Πολύ, ὅπως θὰ διαπιστώσετε καὶ
μόνοι σας. Δύο ζεύγη διδύμων, ποὺ χωρί-
στηκαν ἀπὸ μικρὰ καὶ μεγάλωσαν οἱ μὲν
στὴν Ἑφεσο, οἱ δὲ στὶς Συρακοῦσες, βρί-
σκονται ξαφνικὰ στὴν ἴδια πόλη. Κανεὶς
ἀπὸ τοὺς τέσσερις δὲν γνωρίζει πῶς στοὺς
ἴδιους δρόμους κυκλοφοροῦν καὶ τ' ἀδέλ-
φια τους. Κανεὶς ἀπὸ ὅσους συναντοῦν δὲν
μπορεῖ νὰ τοὺς ξεχωρίσει, μιὰ πού, ἐκτὸς
ἀπὸ ὅτι εἶναι ὁλόιδιοι, ἔχουν καὶ τὰ ἴδια
ὀνόματα. Δύο Ἀντίφιλοι καὶ δύο Δρόμιοι:
τὸ μπερδεμα τεράστιο. Σὲ ποιόν Ἀντίφιλο
κάνει σκηνὲς ἢ γυναίκα τοῦ Ἐφέσιου; Ποι-
ὸς φλερτάρει τὴν ἀδελφή της; Ἀπὸ ποιάν
ἀπειλεῖται ὁ Συρακούσιος Δρόμιος καὶ γιατί;
Μιὰ μικρὴ γεύση ἀπὸ τὸ ἀριστοτέχνημα
τῆς κωμικῆς φαντασίας τοῦ μεγάλου δρα-
ματουργοῦ:

μ' ἐσένα ἓνα σῶμα, εἶμαι καλύτερη
 κι ἀπ' τοῦ ἀγαπημένου σου ἑαυτοῦ 155
 τὸ πιὸ καλὸ κομμάτι.

[Κάνει νὰ τὸν ἀγκαλιάσει.]

Ἄχ μὴν τραβιέσαι
 μακριὰ ἀπὸ μένα! Μάθε, ἀγάπη μου:
 πιὸ εὐκόλο νὰ ρίξεις μιὰ σταγόνα
 νερὸ στὸ ἄγριο κύμα ποὺ ξεσπᾷ
 καὶ νὰ τὴν πάρεις πίσω ἀπρόσμεικτη, 160

χωρὶς προσθήκη ἢ ἔλλειψη, παρὰ
 νὰ πάρεις ἀπὸ μένα τὸν ἑαυτό σου
 χωρὶς μαζὶ κι ἐμένα. Καὶ δὲν θά 'ταν
 μαχαίρι στὴν καρδιά σου ἔστω μόνο
 ἂν μάθαινες γιὰ μένα ὅτι ἔχω γίνει 165
 ἀκόλαστη; Καὶ ὅτι αὐτὸ τὸ σῶμα,

ποὺ σοῦ ἀφιερώθηκε, τὸ ἔχει
 μολύνει ἀχαλίνωτη λαγνεία;
 Δὲν θὰ μ' ἔφτυνες, δὲν θὰ μὲ κλοτσοῦσες,
 δὲν θὰ μοῦ πέταγες κατὰμουτρα 170
 τὴ λέξη «σύζυγος», καὶ δὲν θὰ ξέσκιζες

τὸ βδελυρὸ ἀπὸ τὸ μέτωπό μου
 δέρμα ὅταν θὰ γράφει ἐπάνω πόρνη,
 κι ἀπ' τὸ ἄπιστό μου χέρι δὲν θὰ τράβαγες
 τὴ βέρα γιὰ νὰ σπάσει αὐτὸς ὁ γάμος 175
 μὲ ὕβρεις βάνουσες τοῦ χωρισμοῦ;

Θὰ τὸ 'κανες, τὸ ξέρω, γι' αὐτὸ κάν' το!
 Τὸ στίγμα τῆς μοιχείας μὲ κυρίευσε,
 κι εἶναι τὸ αἷμα μου ἀναμειγμένο
 μὲ τῆς λαγνείας τὸ ἔγκλημα. Γιατὶ 180

ἐὰν ἐμεῖς οἱ δύο εἴμαστε ἓνα,
 κι ἐσὺ ἀπιστεῖς, ἐγὼ τὸ καταπίνω
 τὸ δηλητήριο τῆς σάρκας σου
 κι ἡ μόλυνσή σου μ' ἔχει ἐκπορνεύσει.
 Μείνε λοιπὸν στὸ νόμιμο κρεβάτι,
 κι ἅς ζήσουμε στὸ γάμο μας πιστοί:
 ἄσπιλη ἐγὼ, κι ὄχι ἄτιμος ἐσύ.

185

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Ἐμένα ἐννοεῖτε, ὠραία κυρία;
 Δὲν σᾶς γνωρίζω. Ἐδῶ στήν Ἑφεσο
 ἐγὼ εἶμαι μονάχα δύο ὥρῶν,
 ξένος στήν πόλη ὅσο καὶ στὰ λόγια σας,
 ποὺ ὅσο κι ἂν ψάξει ὁ νοῦς μου γιὰ νὰ βρεῖ
 τί λένε, δὲν καταλαβαίνει γρί.

190

ΛΟΥΚ. Ντροπή, ἀδελφέ μου. Εἶσαι ἀπὸ ἄλλο κόσμος;
 Πότε ἔμαθες ἐσὺ νὰ φέρεσαι ἔτσι
 στήν ἀδελφή μου; Ἔστειλε τὸν Δρόμιο
 γιὰ νὰ σὲ φέρει σπίτι γιὰ φαί.

195

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Τὸν Δρόμιο;

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Ἐμένα;

ΑΔΡ. Ἐσένα. Κι ἤρθες πίσω νὰ μοῦ πεῖς
 πὼς σ' ἔδειρε καὶ καθὼς σ' ἔδερνε
 ἀρνήθηκε τὸ σπίτι μου γιὰ σπίτι του
 κι ἐμένα γιὰ γυναίκα του.

200

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. [Στὸν Δρόμιο]

Μίλησες ἐσὺ μ' αὐτὴ τὴν κυρία;
 Τί ἔχετε σκαρώσει; Ποῦ τὸ πᾶτε;

205

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Ἐγώ, κύριε; Ἐγὼ τὴν κυρία
 πρώτη φορὰ τὴ βλέπω στὴ ζωὴ μου.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Ψέματα λές, ἀχρεῖε. Αὐτὰ τὰ ἴδια

λόγια της μοῦ 'πες πρὶν στὴν ἀγορά.

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Ποτέ μου ἐγὼ δὲν μίλησα μαζί της. 210

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Καὶ πῶς μᾶς λέει μὲ τ' ὄνομά μας; Μή-
πως τῆς ἔγινε ἐπιφοίτηση;

ΑΔΡ. Ἄν θέλεις νά 'σαι σοβαρός, μὴν παίζεις
τόσο χοντρά θέατρο μὲ τὸν δοῦλο σου,
καὶ τὸν ὑποκινεῖς νά μοῦ αὐθαδιάζει 215
ὅταν ἐγὼ εἶμαι ἑξαλλῇ. Μοῦ φτάνει
τὸ ἓνα κακό, ποὺ μ' ἄφησες μισή:
μὴ βάζεις καὶ τὴν περιφρόνηση.

Ἄπ' τὸ μανίκι σου, [πιάνοντάς τον ἀπ' τὸ μπράτσο]

ἔλα, νὰ πιαστώ

κι ἄσε με πάνω σου νὰ κρεμαστώ, 220

ἐσὺ νὰ εἶσαι, ἄντρα μου, ἡ φτελιά,
σὰν κλῆμα ἐγὼ μὲ βότρυς καὶ φιλιὰ
γύρω σου νὰ τυλίγομαι: δὲν ἔχω
δική μου δύναμη, γι' αὐτὸ μετέχω

στὴ δύναμη ποὺ ἔχω παντρευτεῖ, 225

τὴ δύναμή σου. Κι ἂν ὅμως αὐτὴ
τὴν κυριεύσει ἀπέξω κάτι ἄλλο
τραβώντας σε ἀπὸ μένα — σκύβαλο
θά 'ναι, παράσιτο χωρὶς οὐσία,

σφετεριστῆς κισσός, ἄχρηστα βρύα, 230

ποὺ ἂν δὲν κοποῦν μολύνουν τὸ χυμὸ σου,
σ' ἀπομοζοῦν καὶ ζοῦν ἀπ' τὸ χαμὸ σου.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. [Κατ' ἰδίαν]

Σ' ἐμένα λέει. Γιὰ μένα λέει. Μπερδεύτηκα.

Μήπως στὰ ὄνειρά μου τὴν παντρεύτηκα;

Μήπως τ' ἀκούω στὸν ὕπνο μου ὅλα αὐτά; 235

Ποιά πλάνη μᾶς γελᾷ μάτια κι αὐτιά;
 Ὕσπου γι' αὐτὸ τὸ ἀβέβαιο νὰ βεβαιωθῶ
 στὴν προσφερόμενη ἀπάτη ἅς ἀφεθῶ.

ΛΟΥΚ. Δρόμιε, πές νὰ στρώσουν τὸ τραπέζι.

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [*Κατ' ἰδίαν*]

Ἕμαρτον, Θέ μου, [*σταυροκοπιέται*]

ὁ διάολος μ' ἐμπαίζει.

240

Αὐτὴ ἐδῶ εἶναι ἡ νεραῖδοχώρα.

Ὦ αἴσχη τῶν αἰσχῶν! Τί κάνω τώρα;

Συνομιλοῦμε μ' ὅποιο ξωτικό,

δαιμόνιο, ξωθιά κι ἀερικό,

μὲ καλικάντζαρο ἢ κουκουβάγια,

245

καὶ ἂν δὲν ὑπακούσουμε στὰ μάγια,

θὰ μᾶς ρουφήξουν τὴν ἀνάσα ἐνῶ

θὰ μᾶς μαυρίζουν καὶ τὸν πισινό.

ΛΟΥΚ. Παραμιλᾷς; Δὲν ἄκουσες τί εἶπα;

Χάζεψες, Δρόμιε; Πάλι εἶσαι σκνίπα;

250

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [*Στὸν Ἀντίφιλο*]

Πές μου, ἀφέντη, ἔχω μεταλλαχθεῖ;

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Νομίζω στὸ μυαλό, κι ἐγὼ μαζί.

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ.

Ὅχι, καὶ στὸ μυαλό μου καὶ στὸ σχῆμα μου.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Εἶσαι ὅπως ἦσουν.

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ.

Ὅχι, εἶμαι μαῖμού.

ΛΟΥΚ. Ἄν ἄλλαξες σὲ κάτι, εἶναι σὲ γάιδαρο.

255

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Μὲ πᾶει καβάλα αὐτὴ, καὶ λαχταρῶ

λίγο σανό. Ναί, γάιδαρος μεγάλος,

ἀφοῦ μὲ ξέρει αὐτὴ κι ἐγὼ εἶμαι ἄλλος.

ΑΔΡ. Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε, δὲν θὰ γίνω ἐγὼ

παιχνίδι σας, νὰ κλαίω μαῦρο δάκρυ 260
 ἐνόσω κύριος καὶ ὑπηρέτης
 περιγελᾷν τὸν πόνο μου. Ἐμπρός,
 κύριε, στὸ τραπέζι. Ἐσύ, Δρόμιε,
 στὴν πόρτα, νὰ φυλᾷς. Ἄντρα μου, σήμερα
 θὰ φᾶμε ἐπάνω οἱ δύο μας, κι ἅπ' τὰ χίλια 265
 ἀνόητα τσιλημπουρδίσματά σου
 θὰ σ' ἐξομολογήσω ἐγώ. — Ἐσύ,
 ἂν κανεῖς ζητήσῃ τὸν κύριό σου,
 νὰ πεῖς πῶς τρώει ἔξω. Οὔτε γάτα
 νὰ μὴν ἀφήσεις μέσα. — Ἐλα, ἀδελφή μου. 270
 — Δρόμιε, τὸ νοῦ σου στὴν πόρτα ἐσύ.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. [Κατ' ἰδίαν]

Εἶμαι στὴ γῇ, στὸν οὐρανὸ ἢ στὴν κόλαση;
 Κοιμᾶμαι; Εἶμαι ξύπνιος; Τρελαμένος;
 Σώφρων; Γνωστός σ' αὐτές, σ' ἐμένα ξένος;
 Θὰ πάω μὲ τὰ νερά τους — στὴν ὁμίχλη 275
 θὰ πορευτῶ, καὶ ὅ,τι φέρει ἡ τύχη.

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Κύριε, μὲ θέλεις θυρωρὸ αὐτηνῆς;

ΑΔΡ. Ναί. Καὶ ἀλίμονό σου ἂν μπεῖ κανεῖς.

ΛΟΥΚ. Πᾶμε νὰ φᾶμε, Ἀντίφιλε: ἀργεῖς.

[Βγαίνουν, ὁ Δρόμιος τελευταῖος.]

ΤΡΙΤΗ ΠΡΑΞΗ

ΣΚΗΝΗ 1 [5]

*Μπαίνουν ὁ ΑΝΤΙΦΙΛΟΣ ὁ ΕΦΕΣΙΟΣ,
ὁ ὑπηρέτης τοῦ ΔΡΟΜΙΟΣ, ὁ ΑΝΤΖΕΛΟ ὁ χρυσοχόος
καὶ ὁ ΒΑΛΤΑΣΑΡ ὁ ἔμπορος.*

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ. Ἀγαπητέ μου σινιὸρ Ἄντζελο,
πρέπει νὰ μᾶς δικαιολογήσεις ὅλους:
ἢ σύζυγός μου βάζει τὶς φωνές
ὅταν ἀργῶ — νὰ πεῖς πὼς χασομέρησα
στὸ μαγαζί σου βλέποντας νὰ φτιάχνεις 5
τὸ περιδέραϊό της κι ὅτι αὐριο
θὰ τῆς τὸ φέρεις σπίτι. Ὅμως αὐτὸς
ἐδῶ ὁ ἀχρεῖος θὰ μὲ ξεμπροστιάσει
λέγοντας ὅτι μὲ συνάντησε
στὴν ἀγορά, ὅτι τὸν ἔδεια, 10
τοῦ ἔδωσα χίλια μάρκα σὲ χρυσὸ
νὰ τὰ φυλάξει, κι ὅτι ἀρνήθηκα
τὸ σπίτι μου καὶ τὴ γυναίκα μου.
[Στὸν Δρόμιο] Ρὲ μήπως τὰ ἔχεις κοπανήσει πάλι;
Τί ἐννοοῦσες μ' ὅλα αὐτά, μοῦ λές; 15

ΔΡΟΜ. ΕΦ.

Λέγε, κύριε, ὅ,τι θέλεις, ἐγὼ ἓνα ξέρω, αὐτό:
μ' ἔδειρες στὴν ἀγορά: νὰ τὸ χέρι σου, καυτό·
ἂν ἦταν τὸ δέρμα μου χαρτί, οἱ γροθιές μελάνι,
θὰ ἔβλεπες τὶ ἐννοῶ καὶ τί μοῦ ἔχεις κάνει.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ.

Γαΐδαρος μοῦ φαίνεσαι ἐμένα.

ΔΡΟΜ. ΕΦ.

Αὐτὸ δείχνουν.

20

ὅσα ἄδικα τραβῶ, τὸ ξύλο ποῦ μοῦ ρίχνουν·
ἀλλ' ἂν κλότσαγα κι ἐγὼ ὅταν μὲ κλοτσοῦν, μοῦ λῆς
ἂν δὲν ἔτρεμες κι ἐσὺ τοῦ γαϊδάρου τὶς ὀπλές.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ.

Σὲ βλέπω κατηφή, σινιὸρ Βαλτάσαρ. Ἔννοια σου,
τὰ ἐλέη θά 'ναι πλούσια, θὰ φᾶς μὲ τὴν καρδιά σου.

25

ΒΑΛΤ. Γιὰ μένα, κύριε, πιὸ πολὺ μετράει ἢ εὐγένειά σου.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ.

Ἄ, σιὸρ Βαλτάσαρ μου καλέ, ἡ ψάρι ἡ κρέας θές,
ἓνα τραπέζι εὐγένεια δὲν κάνει δυὸ μπουκιές.

ΒΑΛΤ.

Καλὸ φαῖ βρίσκεις παντοῦ, σὲ ἀνώγια καὶ κατώγια.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ.

Καὶ τὴν εὐγένεια πιὸ πολὺ, γιατί 'ναι μόνο λόγια.

30

ΒΑΛΤ. Λιτὸ φαῖ κι εὐγένεια γιορτὴ γίνονται πρώτης.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ. Μὰ θά 'ναι ὁ ξένος μίζερος, σφιχτὸς

[ὁ οἰκοδεσπότης.

Κι ἂν τὸ φαῖ μου βρεῖς φτωχό, νὰ τὸ ἀπολαύσεις

[μὲ χαρά:

πιὸ πλούσιο μπορεῖ νὰ βρεῖς· μὰ ὅχι πιὸ καλὴ

[καρδιά.

[Προσπαθεῖ ν' ἀνοίξει τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του.]

Μπά; Κλειδωμένη ἡ πόρτα μου;

[Στὸν Δρόμιο]

Πές τους ν' ἀνοίξουν

[τώρα!

35

ΔΡΟΜ. ΕΦ. [*Φωνάζει.*]

Μπρίτζετ, Μάριαν, Μάρθα, Τζίλ, Σίλια, Τζένη,
[Ντόρα!

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [*Από μέσα, από την άλλη μεριά της πόρτας*]

Βλάκκα, στόκε, κόπανε, ήλιθιε, μαλάκκα!

Ἀπ' τὴν πόρτα δίνε του ἡ ξάπλωσε στὴν πλάκκα.

Πνεύματα εἶναι οἱ γκόμενες; Πληθαίνουν στὸν ἀέρα;

Ἀφοῦ οὔτε μία δὲν μπορεῖς, τράβα ἀπ' τὴν πόρτα
[πέρα. 40

ΔΡΟΜ. ΕΦ. Ποιό βλάκκα βάλαν θυρωρό; — Ἐδῶ ἔχω
[τὸν κύριό μου!

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [*Από μέσα*]

Κάντε πίσω μ' ἐλαφρὰ πηδημάτα καὶ δρόμο.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ. Ποιός μιλάει ἀπὸ μέσα; Ἄνοιξε

[τὴν πόρτα ἐσύ!

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [*Από μέσα*]

Δὲν περνᾷς κυρὰ Μαρία, πές μου πρῶτα τὸ γιατί.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ.

Τί γιατί; Νὰ φάω — εἶμαι ὅλη μέρα νηστικός. 45

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [*Από μέσα*]

Θὰ σᾶς ποῦμε ἐμεῖς τὸ πότε: σήμερα ὄχι, δυστυχῶς.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ.

Τί 'σαι ἐσὺ πὺν μὲ κρατᾷς ἔξω στὸ πεζοδρόμιο;

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [*Από μέσα*]

Ὁ προσώρας θυρωρὸς καὶ μὲ λένε Δρόμιο.

ΔΡΟΜ. ΕΦ.

Ἄθλιε, μοῦ τὰ πῆρες ὅλα, καὶ δουλειὰ καὶ ὄνομα·

οὔτε τό 'να μὲ ἀνταμείβει οὔτε τ' ἄλλο μὲ τιμᾷ. 50

Ἄν σήμερα ἦσουν Δρόμιος ἐσὺ ἀντὶ γιὰ μένα

θ' ἄλλαζες θέση μὴ σὲ ποῦνε γαίδαρο κι ἐσένα.

Μπαίνει ἡ ΛΟΥΣΥ [μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι].

ΛΟΥΣΥ [Ἀπὸ μέσα]

Τί συμβαίνει, Δρόμιε; Γιατί τόση ταραχή;

ΔΡΟΜ. ΕΦ. Ὁ ἀφέντης, Λούσυ — ἀνοιξε!

ΛΟΥΣΥ [Ἀπὸ μέσα]

Οὐχί.

Ἔχει ἀργήσει, νὰ τοῦ πεῖς.

ΔΡΟΜ. ΕΦ.

Θέ μου, ἄς γελάσω.

55

Μπήγω τὸ ραβδί μου ἐδῶ — δὲν θὰ πάω πάσο.

ΛΟΥΣΥ [Ἀπὸ μέσα]

Βάλ' το ἐκεῖ ποὺ ξέρεις, νὰ κάνετε παρέα.

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [Ἀπὸ μέσα]

Ἄν σὲ λένε Λούσυ, τὸν ἔλυσες ὥραϊα!

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ. Ἄκουσες, μαντὰμ ἐσύ; Θὰ μοῦ ἀνοίξεις,

[ναὶ ἢ οὐ;

ΛΟΥΣΥ [Ἀπὸ μέσα]

Ἐπιμένεις καὶ ρωτᾷς. Μήπως ἐκ τοῦ πονηροῦ;

60

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [Ἀπὸ μέσα]

Γι' αὐτὸ εἶπες οὐ.

ΔΡΟΜ. ΕΦ.

Ἐλᾶτε!

[Χτυπᾷνε τὴν πόρτα.]

Ὁφθαλμὸς ἀντὶ ὀφθαλμοῦ.

Νὰ τὴ ρίξουμε τὴν πόρτα, ἀνδρειωμένοι ἐμεῖς σὰν

[πρῶτα.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ.

Ἄνοιξέ μου τώρα, κότα.

ΛΟΥΣΥ [Ἀπὸ μέσα]

Πές μου τί ἔχεις κατὰ νοῦ.

ΔΡΟΜ. ΕΦ. Βάρα κύριε, τὴν πόρτα, βάρα τη ὥσπου

[νὰ πέσει.

ΛΟΥΣΥ [Ἀπὸ μέσα]

Δῶς' της ὥσπου νὰ πονέσει.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ.

Θὰ τὸ μετανιώσεις,

[δούλα, 65

θὰ τὴ σπάσω ἐγὼ τὴν πόρτα, καὶ θὰ κλαῖς.

ΛΟΥΣΥ [Ἀπὸ μέσα]

Ἄχ, τί

[βαβούρα,

ὅταν ἔχουμε στὴν πόλη φυλακὴ καὶ βούρδουλα!

Μπαίνει ἡ ΑΔΡΙΑΝΗ [ἐπάνω, μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι].

ΑΔΡ. [Ἀπὸ μέσα]

Ποιὸς χτυπάει τὴν πόρτα; Τί 'ναι τούτη

[ἡ φασαρία ὅλη;

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [Ἀπὸ μέσα]

Μὰ τὴν πίστη μου, τί ἀλῆτες ποὺ 'χετε σ' αὐτὴ
[τὴν πόλῃ!

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ.

Ἄ, γυναῖκα, εἶσαι ἐκεῖ; Δὲν ἐρχόσουν τόσην ὥρα; 70

ΑΔΡ. [Ἀπὸ μέσα]

Ποιὰ «γυναῖκα σου», λεχρίτη; Δίνε τοῦ ἀπ' τὴν
[πόρτα τώρα.

[Βγαίνει.]

ΔΡΟΜ. ΕΦ. Ἄν σὲ τσούζει τὸ «λεχρίτης», ἔγινες κι

[ἐρημοσπίτης.

ΑΝΤΖ. [Στὸν Ἀντίφιλο τὸν Ἐφέσιο]

Οὔτε τραπέζι βλέπω ἐδῶ οὔτε καμιὰ εὐγένεια.

ΒΑΛΤ.

Συγκρίνοντας αὐτὰ τὰ δύο, πέσαμε σὲ δυσμένεια.

ΔΡΟΜ. ΕΦ.

Κύριε, πές τους νὰ μποῦν, ἐδῶ θὰ βγάλουν γένια. 75

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ. Κάτι φέρνει ὁ ἄνεμος, κι ἔχουνε κλειδώσει.

ΔΡΟΜ. ΕΦ.

Ἄν εἶχες ντυθεῖ λεπτά, μπορεῖ νά 'χες κρυώσει.

Μέσα ἔχει ζεστό φαί, κι ἐσύ στέκεσαι στὸ κρύο.

Τρέλα σοῦ ῥχεται ἂν σκεφτεῖς πῶς σὲ κάνουνε
[γελοῖο.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ.

Τρέχα βρές μου κάτι — τὴν πόρτα νὰ διαρρήξω. 80

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [Ἀπὸ μέσα]

Διάρρηξε ἐσύ, τὸ κάτι σου νὰ δεῖς ποῦ θὰ σ' τὸ
[μπήξω.

ΔΡΟΜ. ΕΦ. Δυὸ λογάκια νὰ σοῦ πῶ, κι ἂς τὰ χαλαμίσω:

ἄερας εἶναι, εἴτε ἀπὸ μπρὸς φεύγουν εἴτε ἀπὸ πίσω.

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [Ἀπὸ μέσα]

Πίσω ὁ νοῦς σου ἐσένανε, κάνε λοιπὸν πιὸ πίσω.

ΔΡΟΜ. ΕΦ.

Τὸ κουράσαμε τὸ πίσω, ἄνοιξε ἀπὸ μπροστά. 85

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. [Ἀπὸ μέσα]

Ὅταν μείνει ὁ ἄνθρωπος σάρκα χωρὶς ὀστά,

τὸ πουλὶ χωρὶς φτερά, χωρὶς λέπια τὸ ψάρι.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ.

Τέλος, θὰ τὴ σπάσω ἐγώ. Βρές μου ἓνα λοστάρι.

ΔΡΟΜ. ΕΦ.

Μὲ φτερά τὸ θὲς ἢ ἄνευ; Τριχωτὸ ἢ φαλακρό;

Μεγαλούτσικο, μεγάλο; Πιὸ μεγάλο; ἢ μικρό; 90

[Στὸν Δρόμοιο τὸν Συρακούσιο]

Κι ἄμα μπῶ μὲ τὸ λοστάρι, θὰ σὲ μάθω ἐγὼ χορό.

ΑΝΤΙΦ. ΕΦ.

Ἄντε, τρέχα, ἓνα λοστάρι βρές μου, ἀπὸ σίδερο!

- ΒΑΛΤ. Ἄ, κύριε, κάντε ὑπομονή. Ἐδῶ
 τὰ βάλατε μὲ τὴν ὑπόληψή σας
 σέρνοντας στὸν κλοιὸ τῆς ὑποψίας 95
 τὴν ἄσπιλη τιμὴ τῆς γυναικὸς σας.
 Μὲ λίγα λόγια: ἡ μακρὰ σας πείρα
 τοῦ φρόνιμου καὶ σοβαροῦ της ἥθους,
 τῆς ἡλικίας, τῆς σεμνότητάς της,
 συνηγοροῦν σαφῶς ὑπὲρ αὐτῆς 100
 σὲ μιὰ ὑπόθεση ἄγνωστη σ' ἐσᾶς.
 Μὴν ἀμφιβάλλετε οὔτε στιγμὴ:
 θὰ σᾶς παρᾶσχει ἐκείνη ἐξηγήσεις
 εὐλογες γιὰ ποιό λόγο αὐτὴ τὴν ὥρα
 σᾶς κλείδωσαν ἀπέξω. Ἀκοῦστε με, 105
 ἃς φύγουμε ἡσυχᾶ κι ἃς πᾶμε ὅλοι
 στὸν Τίγρη γιὰ φαί, κι ὅταν βραδιάσει
 ἔρχεστε μόνος νὰ σᾶς ποῦν τοὺς λόγους
 αὐτοῦ τοῦ ἀλλόκοτου ἀποκλεισμοῦ.
 Ἄν πᾶτε νὰ εἰσβάλετε μὲ βία 110
 τώρα ποὺ σφύζει ἡ κίνηση τῆς μέρας,
 σίγουρα θὰ σχολιαστεῖ χυδαῖα,
 κι ὅ,τι ὑποθέσεις κάνει ὁ ἄθλιος ὄχλος
 γιὰ τὴν ἀλώβητη μέχρι στιγμῆς
 ὑπόληψή σας, θὰ σᾶς συνοδεύσει 115
 μέχρι τὸ θάνατό σας γιὰ νὰ εἰσβάλει
 στὸν τάφο σας καὶ νὰ συγκατοικήσει.
 Ἡ συκοφαντία μὲ διαδοχὴ
 ζεῖ κι ὅπου μπαίνει κάνει κατοχή.
 ΑΝΤΙΦ. ΕΦ. Μὲ πείσατε. Θὰ φύγω ἡσυχᾶ: 120
 σὲ πείσμα τῆς ὀργῆς μου θὰ εὐθυμίσω.

Γνωρίζω μιὰ ἐξαίρετη κυρία,
 ἔξυπνη στὴν κουβέντα της κι ὥραία,
 ἄγρια κι ὅμως τόσο τρυφερή.
 Ἐκεῖ θὰ πᾶμε νὰ δειπνήσουμε. 125

Γιὰ τὴν κυρία αὐτὴ ἡ γυναῖκα μου
 —ἀδίκως ὅμως, διαμαρτύρομαι—
 μ' ἔχει πολλὰς φορὲς προπηλακίσει.
 Αὐτὴ θὰ μᾶς ταΐσει. [Στὸν Ἄντζελο] Ἐσὺ νὰ πᾶς
 στὸ μαγαζί σου γιὰ τὴν ἀλυσίδα — 130
 τὴν ἔχεις πιὰ τελειώσει, ὑποθέτω.

Φέρ' τη μου, ἂν θέλεις, στὸν Σκαντζόχοιρο,
 ἐκεῖ ἔναι αὐτὸ τὸ σπίτι ποὺ σοῦ εἶπα.
 Λέω νὰ τὴ χάρισω —ἔστω καὶ μόνο
 ἀπὸ ἀγανάκτηση γιὰ τὴ γυναῖκα μου— 135
 στὴν οἰκοδέσποινά μας. Βιάσου, φίλε μου,
 Ἄφοῦ ἀπ' τὸ σπίτι μου μὲ διώχνουν κι εἶμαι ἐκτός,
 χτυπῶ ἄλλοῦ νὰ δῶ ἂν θὰ ἔμαι εὐπρόσδεκτος.

ANTZ. Θὰ ἔρθω ἐκεῖ σὲ λίγη ὥρα νὰ σᾶς βρῶ.

ANTIΦ. ΕΦ.

Καλῶς. Αὐτὸ τὸ ἀστεῖο θὰ μου βγεῖ ἀκριβό. 140

*Βγαίνουν [ὁ Ἀντίφιλος καὶ ὁ Δρόμιος ὁ Ἐφέσιος,
 ὁ Ἄντζελο καὶ ὁ Βαλτάσαρ. Βγαίνει χωριστὰ
 ὁ Δρόμιος ὁ Συρακούσιος].*

ΣΚΗΝΗ 2 [6]

*Μπαίνουν [ἡ ΛΟΥΚΙΑΝΗ]**μὲ τὸν ΑΝΤΙΦΙΛΟ ΤΟΝ ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΟ.*

ΛΟΥΚ. Καὶ γίνεται νὰ ᾿χεις παραμελήσει
 τελείως τὰ συζυγικά σου χρέη;
 Τοῦ ἔρωτα ὁ ἀνθὸς νὰ ᾿χει σαπίσει
 στὸν τρυφερὸ βλαστό; Νὰ καταρρέει
 ἡ ἀγάπη πρὶν καλὰ καλὰ χτιστεῖ; 5
 Ἄν γιὰ τὸν πλοῦτο της, γιὰ τὰ λεφτά,
 τὴν ἀδελφή μου ἔχεις παντρευτεῖ,
 φρόντισε τότε ἔστω καὶ γι' αὐτὰ
 νὰ τῆς συμπεριφέρεσαι καλύτερα·
 κι ἂν ἀγαπᾷς ἄλλοῦ, κρυφὰ ἅς τὸ κάνεις: 10
 ὁ ψεύτης ἔρωτάς σου ἅς φορᾷ
 καλύπτρα, ὥστε νὰ τὸν παριστάνεις
 ἀόμματο, καὶ νὰ μὴν τὸν διαβάζει
 στὰ μάτια σου ἡ ἀδελφή μου· τῆς ντροπῆς σου
 μὴν εἶσαι ἀγορητῆς, γλύκα νὰ στάζει 15
 ἡ γλώσσα καὶ τὸ βλέμμα, εὐπρεπίσου
 στὴν ἀπιστία σου· τὸ πάθος ντύσε
 τῆς ἀρετῆς προάγγελο καλό,
 νὰ φαίνεσαι ὑπέροχος κι ἅς εἶσαι
 διεφθαρμένος ὥς τὸ κόκαλο· 20
 μάθε τὴν ἁμαρτία νὰ πηγαίνει
 μὲ φέρσιμο ἀγίας, καὶ λαθραῖα
 μοίχευε ἐσύ: γιατί νὰ τὰ μαθαίνει;
 Ποιὸς κλέφτης κάνει τὸ ἔργο του σημαία;

- Διπλὰ τὴν ἀδικεῖς ἂν στὸ κρεβάτι 25
 τῆς εἶσαι ἄπιστος καὶ στὸ τραπέζι
 τὸ μαρτυροῦν τὰ μάτια σου. Ἡ ἀπάτη
 μοιάζει εὐυπόληπτη ὅταν τὸ παίζει
 σωστά· διπλασιάζει τὶς κακὲς
 πράξεις ὁ λόγος ὁ κακὸς σὰν βγεῖ. 30
- Ἀλίμονο, τὶς ἄμοιρες γυναῖκες,
 ποὺ εἴμαστε ἀπὸ πίστη συμπαγή,
 κάντε μας νὰ πιστεύουμε ὅτι ἀνήκει
 σ' ἐμᾶς ἡ ἀγάπη σας, τὶς πλανημένες,
 καὶ ἀφῆστε νὰ κρατᾶμε τὸ μανίκι, 35
 ἀφοῦ τὸ μπράτσο δίνετε σὲ ξένες·
 ἐμεῖς μὲ τὴ δική σας πᾶμε κίνηση,
 γύρω σας ἔχουμε τροχιά ἐμεῖς.
 Γι' αὐτὸ πήγαινε, ἀδελφέ μου ἐσύ,
 στὴν ἀδελφή μου πάλι, μὴν ἄργεῖς, 40
 καὶ παρηγόρησέ τη, πές της κάτι
 γιὰ νὰ χαρεῖ, «ἀγάπη μου» — ποιὸν νοιάζει·
 εὐλογημένη εἶναι αὕτη ἡ λίγη ἀπάτη
 καὶ θεῖο τὸ ἔργο της, ἀφοῦ σταλάζει
 στῆς κολακείας τὴν ἀνάσα μέλι 45
 καὶ μιὰ πικρὴ διαμάχη καταστέλλει.
- ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Γλυκιὰ κυρία — λέω αὐτὸ τ' ὄνομα
 γιατί δὲν ξέρω ἄλλο, οὔτε πῶς
 ἐσύ, σὰν νὰ ᾿χει γίνει κάποιον θαῦμα,
 πέτυχες τὸ δικό μου· παρεκτὸς 50
 ἡ γνώση καὶ ἡ χάρη σου, κυρία,
 ἂν σὲ ὑψώνουν πάνω ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους
 καὶ σὲ ἀνακηρύσσουν οὐρανία.

Δεῖξε μου, θεῖο πλάσμα, μὲ ποιούς τρόπους
 πρέπει νὰ σκέφτομαι καὶ νὰ μιλῶ· 55
 φώτισε τὸ θαμπὸ καὶ σκοτισμένο,
 ρηχὸ καὶ λασπωμένο μου μυαλό,
 στῆς πλάνης τὸν ἱστὸ παγιδευμένο,
 γιὰ ν' ἀποκαλυφθεῖ ἡ σημασία
 τῶν σκοτεινῶν σου λόγων. Γιατί πᾶς 60
 ἐνάντια στὴν ἀλήθεια, τὴν οὐσία
 τῆς ἄχραντης ψυχῆς μου, καὶ ζητᾷς
 νὰ πλανηθεῖ σὲ μέρος ἄξενο;
 Εἶσαι θεά; Θές νὰ μὲ ξαναπλάσεις;
 Ναί, μεταμόρφωσέ με: προσκυνῶ 65
 τὴ δύναμή σου γιὰ νὰ μὲ δαμάσεις.
 Ἄλλ' ἂν ἐγὼ εἶμαι ἐγώ, ξέρω καλὰ
 πὼς ἡ ἀδελφή σου ἡ κλαίουσα καθόλου
 γυναικα μου δὲν εἶναι καὶ καμιὰ
 ὑποταγὴ ἐγὼ δὲν τῆς ὀφείλω, 70
 οὔτε στὴν κλίνη της οὔτε σ' ἐκείνη.
 Ὅμως σ' ἐσένα πόσο πιὸ πολὺ,
 σ' ἐσένα ἡ καρδιά μου τώρα κλίνει.
 Γοργόνα μου, μὲ τὴν ἀπατηλὴ
 φωνή σου μὴ μὲ σύρεις νὰ πνιγῶ 75
 στὴ λίμνη τῶν δακρύων της. Γιὰ σένα,
 σειρήνα μου, τραγούδησε, κι ἐγὼ
 θὰ σ' ἀγαπῶ. Σὲ κύματα ἀσημένια
 λύσε τὰ χρυσαφένια σου μαλλιά,
 κρεβάτι νὰ τὰ κάνω, νὰ σὲ πάρει 80
 μαζί μου στὴν ὑγρὴ του ἀγκαλιά,
 κι ἐκεῖ στὴν πλήρη δόξα καὶ τὴ χάρη,

νὰ σκέφτομαι πῶς θά 'ναι ἀμοιβή

ὁ θάνατος ἂν ἔτσι θὰ πεθάνω:

ἢ ἀγάπη εἶναι φῶς καὶ θ' ἀνεβεῖ

95

ψηλὰ ἢ στὸ βυθὸ τὸν κόσμον χάνω.

ΛΟΥΚ. Μὰ τί 'ναι αὐτὰ ποὺ λές; Εἶσαι τρελός;

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Ἀλλοπαρμένος — μὰ δὲν ξέρω πῶς.

ΛΟΥΚ. Δὲν βλέπεις καὶ γι' αὐτὸ παραληρεῖς.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Ἐσὺ μὲ τύφλωσες, ποὺ ἀκτινοβολεῖς.

90

ΛΟΥΚ. Κοίτα ὅπου πρέπει γιὰ νὰ βλέπεις καθαρά.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Τότε, ἀγάπη μου, θά 'ναι ὅλα ζοφερά.

ΛΟΥΚ. Τὴν ἀδελφή μου «ἀγάπη σου», ὅχι ἐμένα.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Τὴν ἀδελφή της.

ΛΟΥΚ.

Κι ἀδελφή μου.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ.

Ὅχι,

[Ἐσένα·

ἐσὺ 'σαι τὸ καλύτερο κομμάτι

95

τοῦ ἑαυτοῦ μου, τῶν ματιῶν μου μάτι,

καρδούλα τῆς καρδιᾶς μου, ὁ πιὸ ἀβρὸς

σκοπός μου, ἡ τροφή κι ὁ θησαυρός,

ἡ ἐλπίδα μου καὶ ὁ προορισμός μου

σ' αὐτὸν καὶ στὴν αὐλὴ τοῦ ἄλλου κόσμου,

100

ὁ μόνος οὐρανός μου ἐδῶ στὴ γῆ

καὶ ὅσος πάνω ἐκεῖ μοῦ ἀναλογεῖ.

ΛΟΥΚ. Ἡ ἀδελφή μου εἶναι, ἢ θά 'πρεπε, αὐτή.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Ἄς λέγεσαι («ἀδελφή»), γιατί 'μαι ἐσύ.

Μ' ἐσένα ποὺ ἀγαπῶ θὰ ζήσω ἐγώ,

105

ἀφοῦ ἐλεύθεροι εἴμαστε κι οἱ δύο.

Δῶς' μου τὸ χέρι.

ΛΟΥΚ.

Στάσου, μιὰ στιγμὴ.

Νὰ δοῦμε ἡ ἀδελφή μου ἂν συμφωνεῖ.

Βγαίνει.

Μπαίνει ὁ ΔΡΟΜΙΟΣ [ὁ ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΟΣ, τρέχοντας].

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Τί συμβαίνει, Δρόμιε, γιατί τρέχεις;

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Μὲ γνωρίζεις, κύριε; Εἶμαι ὁ Δρόμιος; Εἶ- 110
μαι ὁ ὑπηρέτης σου; Εἶμαι ὁ ἑαυτός μου;

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Εἶσαι ὁ Δρόμιος, εἶσαι ὁ ὑπηρέτης μου,
εἶσαι ὁ ἑαυτός σου.

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Εἶμαι γάιδαρος, εἶμαι ὑπηρέτης μιᾶς γυ-
ναίκας, εἶμαι ἐκτὸς ἑαυτοῦ. 115

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Ποιᾶς γυναικας ὑπηρέτης καὶ γιατί ἐκτὸς
ἑαυτοῦ;

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Γιατὶ, κύριε, ἐκτὸς τοῦ ἑαυτοῦ μου ἀνήκω
καὶ σὲ μιὰ γυναίκα: μιὰ ποὺ μὲ διεκδικεῖ, ποὺ μὲ
διώκει, ποὺ θέλει νὰ μ' ἔχει. 120

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Καὶ ποῖό δικαίωμα ἔχει πάνω σου;

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Μά, κύριε, τὸ δικαίωμα ποὺ θὰ ἔχες πάνω
στὸ ἄλογό σου· κι αὐτὴ θὰ μ' ἤθελε σὰν κτῆνος —
ὄχι ὅτι, ὄντας ἐγὼ κτῆνος, θὰ μ' ἤθελε αὐτὴ, ἀλλὰ
ὅτι αὐτὴ, τέτοιο κτηνῶδες πλάσμα ποὺ εἶναι, ἔχει 125
δικαίωμα ἐπάνω μου.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Τί 'ναι αὐτή;

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Μά, κύριε, ἓνα σῶμα πραγματικὰ νὰ τὸ σέ-
βεσαι· τέτοιο σῶμα ποὺ δὲν μπορεῖς ν' ἀναφερθεῖς
σ' αὐτὸ ἂν δὲν πεῖς πρῶτα «μ' ὅλο τὸ σεβασμό». 130
Οἱ πιθανότητές μου νὰ τὴν πάρω εἶναι ἰσχνές, ὅμως
ἐτούτῃ θὰ κάνει ἓναν γάμο παχὺ παχύ.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Τί πάει νὰ πεῖ «γάμο παχύ»;

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Μά, κύριε, δουλεύει στήν κουζίνα κι εἶναι γεμάτη λίπος· καὶ δὲν ξέρω τί νὰ τὴν κάνω, ἐκτὸς 135
 ἂν τὴν κάνω λυχνάρι γιὰ νὰ μοῦ φέγγει αὐτὴ νὰ φεύγω μακριὰ της. Εἶναι ἀπίστευτο: τὰ κουρέλια της καὶ τὸ λίπος ποὺ ἔχουν μαζέψει μπορεῖ νὰ καῖνε ἕναν ὁλόκληρο πολικὸ χειμῶνα. Ἄν ζήσει ὥς τὴ Συντέλεια, αὐτὴ θὰ καίγεται καμιὰ βδομάδα πα- 140
 ραπάνω ἀπ' τὸν ὑπόλοιπο κόσμο.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Τὰ χρώματά της;

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Σκοῦρα, σὰν τὰ παπούτσια μου, μὰ ὅχι τό-
 σο καθαρά. Γιατί; Γιατὶ ἰδρώνει — τόση λίγδα, ποὺ 145
 ἂν τὴν πατοῦσες θὰ κολλοῦσαν τὰ παπούτσια σου.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Αὐτὸ διορθώνεται μὲ λίγο νερό.

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Ὅχι, κύριε, δὲν βγαίνει· οὔτε ὁ κατακλυ-
 σμός τοῦ Νῶε δὲν τὸ ξεπλένει.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Πῶς τὴ λένε;

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Λούσου, κύριε, ὄνομα καὶ πράμα· «νά τὴ ἢ 150
 Λούσου», λές, μὰ ποιὸς τολμάει νὰ τὴ λούσει μὲ τέ-
 τοιο ἐκτόπισμα.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Δηλαδή καταλαμβάνει κάποια ἔκταση.

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Ὅχι μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν κορφή ὥς τὰ νύχια 155
 ἀπ' ὅ,τι ἀπὸ γοφὸ σὲ γοφὸ. Εἶναι σφαιρική, σὰν τὴν ὑδρόγειο. Μπορῶ νὰ βρῶ χῶρες ἐπάνω της.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Σὲ ποιὸ μέρος τοῦ σώματός της βρίσκε-
 ται ἡ Ἱρλανδία;

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Στοὺς γλουτοὺς της, τὸ μυρίστηκα ἀπὸ 160
 τοὺς βάλτους.

ΑΝΤΙΦ. ΣΥΡ. Ἡ Σκωτία;

ΔΡΟΜ. ΣΥΡ. Στὴν παλάμη της, ἔρημη καὶ τραχιά.

Αναζητήστε το [εδώ](#)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
GUTENBERG

www.gutenbergbooks.gr

 [/gutenbergbooks](https://www.facebook.com/gutenbergbooks)